

In tien jaar 100.000 woningen erbij

Terugblik workshops en sessies

Prijs voor alle metropoolleden

Intensivering samenwerking Amstelscheg

Afspraken over omvangrijk investeringsprogramma

De eerste Conferentie Metropoolregio Amsterdam is succesvol verlopen. Op donderdag 9 april zijn in Lelystad concrete afspraken gemaakt om de regio sterker uit de huidige crisis laten komen.

De economische crisis vraagt op korte termijn om adequate maatregelen. Gezien de betekenis van de Metropoolregio Amsterdam als trekker van de Nederlandse economie, is behoud en versterking van de internationale concurrentiepositie juist nu van groot belang.

De huidige kredietcrisis maakt het extra urgent om snel de spa de grond in te

steken. Belangrijke stap hiertoe vormt de vaststelling tijdens de conferentie van het document 'Metropoolregio Amsterdam op Koers'. Hierin staan concrete voorstellen voor investeringen op het gebied van economie, infrastructuur, landschap en stedelijke ontwikkeling, intensivering en transformatie.

De verdere ontwikkeling van de metropoolregio moet vooral gericht zijn op het creëren van een hoogwaardig en duurzaam leef- en woonmilieu. Een regio die aangenaam is voor bedrijven, bewoners en bezoekers. Om in de Europese top mee te blijven spelen dienen de aanwezige regionale schaalvoordelen hiertoe optimaal te worden benut.

Investeren

De optelsom van de publieke investeringen in het koersdocument omvat circa € 2,56 miljard tot 2040; dit is rond de € 2 miljard op jaarbasis. De metropoolbestuurders willen met het kabinet tot heldere afspraken komen om deze investeringen op het juiste moment in te zetten. Het gaat daarbij niet alleen om financiële maatregelen, maar ook om afspraken gericht op het ontwikkelen van slimme werkconstructies, bestuurlijke samenwerking en het opruimen van remmende wet- en regelgeving. Voorbeelden voor het verruimen van ontwikkelingsmogelijkheden zijn de toekenning van het predikaat 'Zeehaven' aan het havencomplex en het opheffen van ontwikkelingsbeperkingen nabij knooppunten van openbaar vervoer.

Terugblik

"Levendig. Heel goed. Te kort tijd. Leuke man die Rottenberg. Informatief. Te positief. Bijzonder om iedereen eens in een losse setting te spreken." Aldus enkele reacties op de slotvraag van gastvrouw Maria Henneman hoe men de 1e metropoolconferentie had ervaren. In dit nummer een terugblik op het gevarieerde programma.

Meer informatie over de conferentie, met inbegrip van alle besluiten en documenten, vindt u op:
www.metropoolregioamsterdam.nl

Apetrots

"Ik ben apetrots dat u vandaag voor deze conferentie naar Lelystad bent gekomen", aldus Leen Verbeek, commissaris van de Koning in Flevoland. "Mijn provincie is drooggelegd om het oude land te accommoderen en dat is precies de reden waarom onze samenwerking in metropoolverband zo belangrijk is." De balans opmakend constateerde Verbeek dat de gezamenlijke stem richting Den Haag de regio bepaalt geen windeieren heeft gelegd. Te meer daar de infrastructurele en economische impulsen die hieruit voortvloeien ten goede komen aan de regio als geheel." Verbeek riep de bestuurders op zich niet te laten meeslepen door de waan van de dag. "Te vaak hoor ik dat de kredietcrisis roet in het eten gooit. Niets is minder waar. We nemen besluiten die qua termijn ver over de crisis heen liggen."

Afspraken

Tijdens de conferentie is vastgesteld dat de ambitie, zoals vastgelegd in het Ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040, onverminderd van kracht blijft. En meer dan dat: gegeven het huidige economische tij willen de bestuurders er een schepje bovenop doen en met nog meer elan en creativiteit aan de slag gaan om de gestelde doelen te realiseren. De aangescherpte ambities staan verwoord in 'Metropoolregio Amsterdam op koers' (zie pag. 1). Hieruit vloeien concrete afspraken voort ten aanzien van de investeringsstrategie en de naar voren te halen projecten. Het gaat daarbij om complexe gebiedsontwikkelingen, die intensieve samenwerking met het Rijk vereisen. Een volledig overzicht van alle gemaakte afspraken staat op de website van de metropoolregio.

Denk mee over duurzaamheid!

De stuurgroep 'Duurzaamheid in de Metropoolregio' presenteerde tijdens de 1e metropoolconferentie het discussieboekje 'Rood wordt roder, blauw wordt blauwer, groen wordt groener'. Hierin wordt duidelijk gemaakt dat voor een daadwerkelijke stedelijke intensivering een paradigmashift nodig is. Er moeten transitie plaatsvinden op het gebied van mobiliteit, energievoorziening en de economische dragers. Alleen dan kan het metropoolgebied in 2040 werkelijk een duurzame regio zijn. Via de metropoolwebsite wil de stuurgroep de discussie over dit onderwerp aanzwengelen. Om die reden wordt de website binnenkort verrijkt met een aparte knop 'Duurzaam'.

Aansluiting kleinere gemeenten

Binnen de metropoolsamenwerking zitten kleinere gemeenten niet altijd voor in de rij bij het nemen van besluiten over strategische ontwikkelingen. Unaniem vinden de bestuurders dat dit moet veranderen. Om die reden vindt in september een werksessie plaats, waarin het metropoolbestuur met deze gemeenten afspraken wil maken over een goede aansluiting.

Volgende conferentie

De Tweede Metropoolconferentie vindt plaats in december van 2010. Daarvoor vindt tenminste één sessie plaats met de dagelijks besturen binnen de metropoolregio. Aanvullend worden er per impuls in kleiner verband bijeenkomsten georganiseerd.

Komende tien jaar 100.000 woningen erbij

De metropoolbestuurders zijn het unaniem eens geworden over een gezamenlijk woningbouwprogramma voor de periode 2010-2020. De inzet is gericht op het bouwen van maar liefst 100.000 woningen, waarvoor een belangrijk deel binnenstedelijk. Deze inzet is hard nodig om minimaal te voldoen aan de blijvend grote vraag naar woningen in het economische hart van Nederland.

In 2020 telt de Metropoolregio Amsterdam volgens de jongste prognose circa 2.250.000 inwoners. Zelfs bij het realiseren van de nu vastgestelde doelstelling zal het woningtekort - momenteel gemiddeld 3,4% en in Amsterdam bijna 5% - onverminderd hoog blijven. Naast de toevoeging van 100.000 woningen moeten de komende tien jaar maar liefst 44.000 verouderde woningen worden vervangen.

Gebiedsdocument

De woningbouwambitie is vastgelegd in het 'Gebiedsdocument Verstedelijkingsafspraken 2010-2020 Metropoolregio Amsterdam'. Voor het bouwen van de nieuwe woningen worden twee sporen gevolgd: een concentratie op de as Haarlemmermeer-Amsterdam-Almere-Lelystad en het verdichten van bestaand stedelijk gebied. Deze strategische keuze vergroot het draagvlak voor openbaar vervoer en grootstedelijke voorzieningen, terwijl tegelijkertijd de waardevolle landschappen in tact blijven. Deze inzet vergt extra investeringen in openbare ruimte, bereikbaarheid en voorzieningen.

Het woningbouwprogramma is opgebouwd uit vele tientallen individuele bouwprojecten. Vanuit de totaalopgave zijn elf gebiedsontwikkelingsprojecten benoemd, die van grote betekenis zijn voor de metropoolregio als geheel. Deze integrale projecten vragen stuk voor stuk ingewikkelde aanvullende inspanningen op het vlak van economie, groen, klimaatadaptatie, milieukwaliteit en mobiliteit. Al de komende maanden vindt overleg plaats met het Rijk om te bezien op welke wijze Den Haag de helpende hand kan bieden. Soms is financiële hulp nodig, in andere gevallen gaat het om participatie of om het wegnemen van wettelijke barrières.

Participatie Rijk

Het spreekt voor zich dat realisatie van het woningbouwprogramma, naast het tegemoetkomen aan de vraag, van grote betekenis is voor de Nederlandse bouwmarkt. Een en ander is extra urgent gezien de huidige economische crisis, alhoewel dat niet de directe aanleiding is voor dit krachtige besluit. "Dat de realisatie van het woningbouwprogramma veel werkgelegenheid biedt, ook op korte termijn, is mooi meegenomen", aldus Maarten van Poelgeest, voorzitter van Metropoolregio Amsterdam. "Ons gaat het echter om het klaarmaken van de regio voor het moment dat de economie weer aantrekt. Om te kunnen blijven concurreren met andere sterke regio's in de Europa is realisatie van dit ambitieuze woningbouwprogramma absoluut nodig."

Met het oog op de crisis willen de metropoolbestuurders wel zo snel mogelijk met het Rijk tot afspraken komen om een aantal bouwlocaties versneld te ontwikkelen. Van Poelgeest benadrukte dat het dan vooral belangrijk is dat het Rijk actief partici-

peert en het niet laat bij het doorsluizen van extra gelden om de economie aan de praat te krijgen. "Om de spa snel de grond in te krijgen moet het Rijk risicodragend meedoen in de grote bouwprojecten, dus samen met de regio en marktpartijen. Dat geeft veel meer garanties en maakt het effect van het naar voren halen van geld veel en veel groter."

Winstpakker

Mede-metropoolbestuurder Ton Hooijmaijers benadrukte dat realiseren van het woningbouwprogramma hand in hand moet gaan met forse investeren in het verbeterende van de ruimtelijke kwaliteit. "Juist het unieke, afwisselende landschap van de metropoolregio is in internationaal opzicht een winstpakker. Dat kan geen enkele andere metropoolregio bieden." Verder is het minstens zo belangrijk om de bereikbaarheid te verbeteren en in te zetten op het realiseren van een duurzame leefkwaliteit. "We moeten een goed woon-, werk- en leefmilieu bieden aan die 2,4 miljoen mensen die hier straks wonen."

VRM-directeur Verstedelijking Bert van Delden nam tijdens de conferentie met genoegen het 1e exemplaar van het Gebiedsdocument in ontvangst. "Hier zijn we in Den Haag heel blij mee. In de eerste plaats vanwege de transparante manier waarop het tot stand is gekomen en de inhoud niet in beton is gegoten. Daarnaast wil mijn ministerie de woningopgave in breder perspectief plaatsen door er ook mobiliteit, groen en economie bij te betrekken. Het metropoolstuk biedt hiertoe uitstekende aangrijpingspunten. Dat helpt om de toch wat verkokerde Haagse praktijk onze kant te laten kiezen en te komen tot een integrale aanpak."

Sectoraal denken dwarsboomt wateropgave

Water biedt als ruimtelijke element allerlei ecologische, economische en sociale kansen, zo bleek tijdens de workshop 'Wonen met Water'. Maar voor die daadwerkelijk worden benut moet er nog heel wat water door de Rijn stromen, aldus gedeputeerde Hooijmaijers. Reden: de weerbarstige praktijk van alledag.

Miranda Reitsma, zelfstandig stedenbouwkundig adviseur en Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit Noord-Holland, wond er geen doekjes om. Volgens haar biedt water allerlei kansen voor een goede ruimtelijke inrichting van de metropoolregio. "Denk alleen maar aan de positieve invloed op de vastgoedwaarde van woningen, op de aantrekkingskracht, belevingswaarde en het imago van een wijk. Bovendien heeft een goede waterhuishouding een positief effect op de gezondheid, is er een relatie met de cultuurhistorische waarde van oude waterlopen en zijn er tal van recreatieve mogelijkheden. Tot slot is water een belangrijk medium van transport." Kortom, aan kansen om dit probleem aan te pakken geen gebrek.

Chris Zevenbergen, Directeur Dura Vermeer Business Development en hoogleraar Waterbeheer bij de TU-Delft, was het volmondig met Reitsma eens. Aan de andere kant gebeurt er maar weinig, ondanks de vele plannen op dit gebied. Eén van de problemen zit 'm in het gegeven dat de effecten van de klimaatverandering niet met zekerheid te duiden zijn. "We moeten dus omgaan met onzekerheid. Dit betekent dat we onze plannen flexibel moeten maken. Op die manier kunnen we risico's op grote overinvesteringen vermijden. En vooral ook kansen voor vernieuwing koppelen aan andere ontwikkelingen." Een ander knelpunt doet zich volgens Hooijmaijers voor aan de tekentafel. "De dames en heren architecten mogen wel een bijscholingscursus volgen, want ze vliegen meestal aan vanaf de stenen." Zij moeten volgens hem leren een project vanuit een breder perspectief te benaderen.

Maar ook binnen gemeenten en provincies is er werk aan de winkel, vooral omdat

de wateropgave uitgaat van integraliteit. "Daar is meestal gebrek aan", aldus de gedeputeerde. "Een bestuurder wordt nooit afgerekend op vermeden opbrengsten en kosten of op dubbel grondgebruik. We hebben namelijk allemaal gescheiden doelstellingen. Dit betekent dat we enkel worden afgerekend op wat in onze portefeuille zit". Hooijmaijers wierp een lans op om die cultuur te doorbreken. "Laten we bijvoorbeeld nu eens met zijn allen afspreken om één project helemaal goed te doen."

Wethouder Bezuijen van Haarlemmermeer noemde een andere belangrijke factor bij het voortvarend oppakken van de wateropgave: geld. "In gebiedsgerichte projecten als de Westflank Haarlemmermeer draait het vooral om de financiën. De winst bij deze gebiedsontwikkeling is weliswaar dat water dé drager van de ruimtelijke structuur is. Maar probleem blijft toch altijd de voorfinanciering. De kosten gaan voor de baat uit."

André van Eijk

"De metropoolregio strekt zich uit van IJmuiden via Amsterdam naar Amersfoort en Almere. Dat is heel divers en biedt een groot potentieel voor ontwikkeling"

Harry Borghouts

Bestuurlijke druk werkt

Wilbert Stolte zette tijdens de conferentie als Randstadgezant de meerwaarde van het programma RandstadUrgent uiteen. Het programma heeft zijn nut inmiddels meer dan bewezen.

Het gezamenlijke RU-programma van Rijk en randstadoverheden telt inmiddels dertig uiteenlopende projecten. Motto van het programma is 'Meer bestuurlijke druk in plaats van meer bestuurlijke drukte. Stolte: "Per project zijn daarom telkens slechts twee bestuurlijke trekkers aangewezen, een van het Rijk en een vanuit de regio. Zij kunnen rechtstreeks worden aangesproken op resultaten. Dit maakt snelle besluitvorming

mogelijk. Stolte had slechts een kritiekpunt op het programma: de ellenlange namen van de projecten. Verder zag hij enkel pluspunten. "De aanpak is snel, soepel, samen en stimulerend." Dit zijn volgens hem geen loze woorden. "Afgelopen jaar zijn 100% van de afspraken nagekomen. Bestuurlijke druk werkt dus."

Het succes van de aanpak bewijst zich wellicht het beste gezien het feit dat het RU-etiket op zichzelf al waarde aan een project geeft. Aandachtspunt voor de komende tijd is het verbeteren van de samenhang tussen de RU-projecten onderling. "Hiertoe worden de projecten momenteel geclusterd op regioniveau."

In de huid van de toerist

Naar verwachting is toerisme een van de eerste sectoren die weer opbloeit na de kredietcrisis. Daar moeten we van profiteren in de metropoolregio, zo luidde de conclusie van de Toerisme-workshop.

Hans Dominicus van het Amsterdam Toerisme & Congres Bureau (ATCB) kwam tijdens de workshop met een opbeurende boodschap. Naar verwachting is toerisme namelijk een van de eerste economische sectoren die weer opkrabbelt na de economische crisis. "Steeds meer consumenten beschouwen op vakantie gaan als een van de primaire levensbehoeften. Hier liggen dus kansen voor de metropool als belangrijke toeristische bestemming." Belangrijk in dit kader is dat het ATCB zich in haar nieuwste strategisch marketing- en communicatie plan voor het eerst op de hele metropoolregio richt in plaats van alleen de stad Amsterdam. Voorop staat het vergroten van de economische bijdrage van toerisme. Dominicus: "Om dit doel te behalen is uitbreiding van onze capaciteit een eerste vereiste en wel door beter te spreiden in tijd en ruimte. Aanvullend moet er meer en beter worden samengewerkt om het toeristisch product te vernieuwen en af te stemmen. Tot slot is een gerichte aanpak noodzakelijk." Aandachtspunt is te bedenken dat buitenlandse toeristen onze regio heel anders zien dan wijzelf.

Om te voelen wat er echt nodig is kropen de deelnemers in de huid van de buitenlandse toerist. Dit zijn achtereenvolgens: Fun en uitgaan; Natuur en rust; Strand; Sportieve activiteiten; Evenementen; Historische Steden; Industrieel Erfgoed; Architectuur en Design; Specifieke Attracties. Dit gebeurde aan de hand van negen 'karakters', die stuk voor stuk een reden voor een toerist kunnen zijn om een plek te bezoeken. Op kaarten gaven de deelnemers aan wat zij bij welk gebied vinden horen.

Wat opviel was dat voor bijna alle gemeenten een groot deel van alle karakters van toepassing is. Voor een toerist moet echter duidelijk onderscheid kunnen worden gemaakt. Dit betekent keuzes. Als eerste vingeroefening voor dit proces kozen de deelnemers in een tweede ronde slechts één karakter per deelregio. De input uit deze sessie zal door het ATCB gebruikt worden bij het voorstel voor de karakterisering van metropoolregio.

Diana van Loenen

Compensatiegelden gebruiken

Jaap van Duin, oud-topman Robeco, belichtte tijdens de conferentie de metropoolsamenwerking vanuit zijn ervaringen in de financiële wereld. Daarbij attendeerde hij de bestuurders op het rijk gevulde Groenfonds.

De metropoolregio mag zich graag affichereren als economische motor van Nederland. Van Duin nuanceerde dit beeld enigszins. "De glastuinbouw en de chemie leveren de meeste baten voor ons land op. Daar wordt het echte geld verdient en beide sectoren liggen in het zuidelijke deel van de Randstad. Daar staat tegenover dat de zakelijke dienstverlening en de zorg de werkgelegenheidsmotoren zijn voor de toekomst.

Op beide scoort de metropoolregio zeker beter." Zorgelijk noemde hij de zware hypotheeklast van de Nederlandse gezinnen. "De schuldenlast is hoger dan ons jaarlijkse nationale inkomen en gaat als een wolk boven de markt hangen. Wij hebben een groter probleem dan de Amerikanen."

Gelukkig zag hij ook lichtpuntjes. Een daarvan is de natuurontwikkeling, bijvoorbeeld in de Oostvaardersplassen, volgens Van Duin het paradepaardje van de metropoolregio. "In het Groenfonds ligt € 163 miljoen euro geparkeerd aan compensatiegelden. Benut die om investeringen in de natuur naar voren te halen. Daarmee maak je van de nood een deugd. Bovendien zijn deze investeringen hard nodig om in dit dichtbevolkte gebied tot een goede balans te komen."

Economische clusters aaneensmeden

Het verbinden van krachtige economische clusters vormt de belangrijkste opgave voor de komende jaren. De metropoolregio kan zich via deze weg niet alleen internationaal sterker onderscheiden, maar ook logische allianties aangaan met marktpartijen en kennisinstellingen.

Onder voorzitterschap van Lodewijk Asscher stemmen de gemeenten, provincies en Kamer van Koophandel hun economisch beleid meer en meer op elkaar af. Dit gebeurt binnen het Platform Regionaal Economi-

sche Structuur (PRES). Centraal staat de Economische Agenda voor de Metropoolregio Amsterdam. De hoofdlijnen zijn tijdens het ochtendgedeelte van de conferentie bevestigd. "De essentie van de agenda laat zich vatten onder 'the magic mix', het onderling sterker verbinden van de krachtige economische clusters", aldus Arthur van Dijk, wethouder Haarlemmermeer en voorzitter Platform Bedrijventerreinen en Kantoren (Plabeka). "Dus combinaties van bijvoorbeeld de creatieve sector en de logistiek, ICT met de zakelijke dienstverlening of de congressector met het bloemenveilingcluster. Via dit soort verbindingen kan de regio zich internationaal sterker onderscheiden. Tegelijkertijd biedt dit

kansen om op subregionale schaal logisch allianties met marktpartijen en kennisinstellingen te organiseren." De PRES-partners zoeken dus heel bewust de samenwerking met niet-overheden.

Vraag is wel wat je als overheden kunt sturen op economisch gebied, zo bleek tijdens de discussie. Unaniem vond men dat bedrijven zelf hun ideale vestigingsplaats moeten kunnen kiezen. Maar door de metropoolregio duidelijker als één samenhangend gebied te presenteren, kan aan bedrijven een breed pallet aan goede vestigingsplaatsen geboden worden. Dat betekent dat ze binnen de regio altijd een plek kunnen vinden. Volgens Van Dijk moet hierin ook de kracht van de regionale samenwerking liggen. "Door gezamenlijk met één stem op te trekken, wordt het mogelijk om budgetten naar de regio te halen. Bij de herstructurering van bedrijventerreinen is dat al gelukt. Nu moeten we de gebundelde krachten inzetten voor het binnenhalen van kennisinstellingen en nieuwe economische activiteiten." Daarbij is het volgen hem vanzelfsprekend dat de regio inzet op een duurzame economische ontwikkeling. "Dat is eigenlijk zo logisch, dat we het niet eens meer specifiek hoeven te benoemen!"

Martin Bekker

Op weg naar succes

De Metropoolregio Amsterdam zette 9 april weer een stap verder in haar ontwikkeling. Vrij soepel kwamen de bestuurders tot afspraken over de ontwikkelingsopgaven, vooral de bundeling van economische functies maakt de samenwerking tot een succes. Daarbij kunnen verbindingen door korte afstanden, zowel fysiek als digitaal, snel tot stand worden gebracht. Dat heeft twee grote voordelen. Ten eerste maakt het Amsterdam als centrale stad sterker. Daarnaast lift de regio mee op het succes van de hoofdstad.

Laten we even stilstaan bij deze voordelen. De regio Amsterdam biedt in de eerste plaats zowel een grotere beroepsbevolking als meer ruimte voor bedrijvigheid dan de stad alleen. Bedrijven slagen er hierdoor beter in om goed personeel aan te trekken, terwijl nieuwe bedrijven meer keuze hebben bij het zoeken van een vestigingsplaats.

De 'pool' is groter. De metropool werkt bovendien vraaggericht en probeert wensen van nieuwkomers zo klantgericht mogelijk in te vullen. Deze professionele aanpak komt ten goede van de regio en ons imago en uiteindelijk van Nederland.

Ander pluspunt is dat de deelnemende steden binnen de metropool hun eigen kwaliteiten hebben. Denk bijvoorbeeld aan Haarlemmermeer met haar perfecte logistieke verbindingen, Almere met ruimte voor bedrijvigheid en wonen, en Amstelveen met haar voorzieningenpakket voor expats. Anders gezegd: wij leggen niets op, maar onderzoeken eerst vraaggericht waar een bedrijf het beste tot zijn recht komt. Dan pas stellen wij een vestigingsplaats voor die aansluit bij die wensen.

Tenslotte kan de metropool door haar omvang en kracht meer tegenwicht bieden voor de crisis. Afspraken op economisch vlak zijn pas effectief als de regio deze schaalvoordelen benut en inzet bij de bestrijding van de effecten van de crisis.

Dat de samenwerking tot successen leidt, blijkt ook aan het aanslaan van de campagne 'I amsterdam'. De regio kan zich hier uitstekend mee afficheren en meeliften op het succes van het merk Amsterdam. Ik doe graag een oproep aan gemeenten en bedrijven die nog niet meedoen om zich aan te sluiten bij deze campagne. Amsterdam is in het buitenland tenslotte beter bekend dan Nederland. Laten we daar van profiteren en het merk Amsterdam dus verder promoten! Als we een grotere massa bereiken, kunnen we als regio de campagne verder uitrollen.

Mijn overtuiging is dat de Metropoolregio Amsterdam veel te bieden heeft en door gezamenlijke inspanning de concurrentie nog beter aan kan.

*Jan-Willem Groot,
wethouder Amstelveen en winnaar van het
Lagerhuisdebat tijdens de conferentie.*

“Een grote stad bestaat alleen bij de gratie van de hele regio, zeker als we dat in internationaal verband bekijken”

Job Cohen

Lelystad jongste loot aan metropoolstam

Lelystad treedt toe tot de Metropoolregio Amsterdam, zo is tijdens de conferentie besloten. Daarmee telt het samenwerkingsverband nu 36 gemeenten, naast de Stadsregio Amsterdam en de provincies Noord-Holland en Flevoland.

“Het lidmaatschap biedt belangrijke meerwaarde voor mijn gemeente”, benadrukte burgemeester Horselenberg. “Wij willen graag meeliften op de gebundelde kracht. Met name de achterblijvende werkgelegenheid in onze regio zal hiervan profiteren.”

Op haar beurt dragen de sterke punten van Lelystad bij aan de versterking van de concurrentiepositie van de metropoolregio. Zo is de uitbreiding van Lelystad Airport van belang voor de mainportontwikkeling van Schiphol. Ook kan Lelystad door haar strategische ligging functioneren als regionaal vervoersknooppunt voor de ontsluiting van de metropoolregio, zeker als in 2012 de Hanzelijn gereed komt. “Belangrijk is verder dat Lelystad volop ruimte biedt voor ontspanning en recreatie”, aldus Horselenberg. “Men kan bij ons terecht voor funshoppen en watersport, maar ook genieten van de rust en ruimte van onze natuurgebieden.”

Buitendijks bouwen dankzij ecologische schaa sprong

Investeren in een toekomstig bestendig ecologisch systeem in het Markermeer-IJmeer is een sleutelfactor voor een duurzame ontwikkeling van de regio, zo bleek tijdens de workshop Groenblauwe Schaa sprong. Deze benadering is bovendien een randvoorwaarde voor buitendijks bouwen en een IJmeerverbinding.

“Om de achteruitgang van de natuur te keren is investeren in een ecologische schaa sprong in dit gebied nodig”, benadrukte gedeputeerde Blik van de provincie Flevoland. “Een gezond ecologisch systeem biedt op zijn beurt de basis voor zoetwatervoorziening, recreatie en een cultuurhistorische waardevol landschap.” Maar dat is nog niet alles. “Door het ontwikkelen van een zogeheten ‘ecologische surplus’ kan met een nieuwe juridische benadering ontwikkelingsruimte voor de stedelijke en

recreatieve dynamiek van de metropoolregio worden gecreëerd”, aldus Blik.

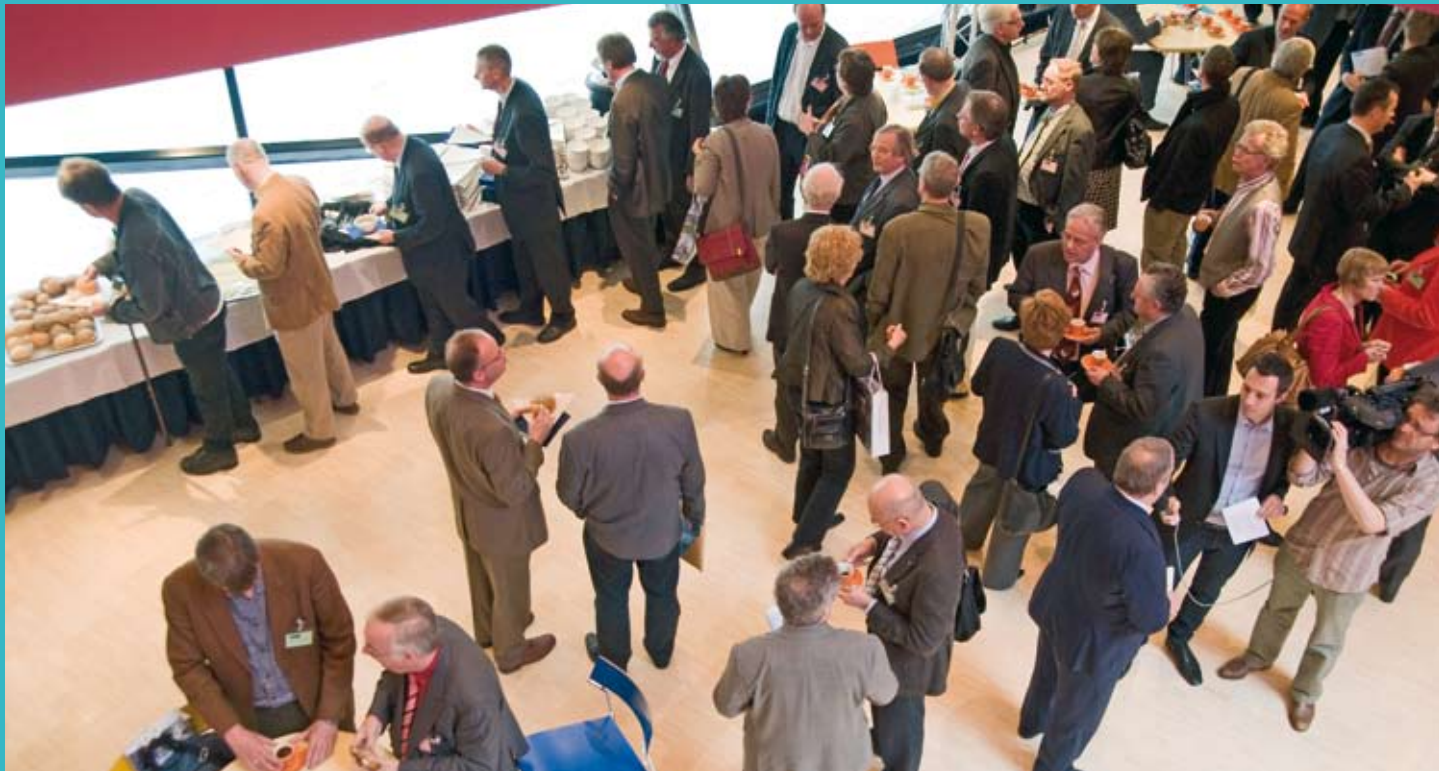
In de ogen van gastspreker Luc Berris, adjunct-directeur van Natuurmonumenten, is de gekozen benadering de sleutel voor een duurzame ontwikkeling van de metropoolregio. “Het ‘spook’ Natura2000 vraagt om een zorgvuldige afweging van alternatieven, dwingende belangen en criteria. Juist investeren in een toekomstig bestendig ecologisch systeem van het Markermeer-IJmeer biedt ontwikkelingsruimte voor verstedelijking, bijvoorbeeld in de vorm van buitendijks bouwen.” Daarnaast verbetert hierdoor de leefbaarheid en ontstaat ruimte voor recreatieruimte. En meer dan dat. “De benadering kan aantonen dat aanwijzing tot Natura2000-gebied niet per definitie leidt tot het op slot zetten van een gebied en de ruime omgeving daarvan. Dat zou zelfs een internationale doorbraak betekenen.” Om die reden onderzoekt Brussel in hoeverre TMIJ hiervoor een voorbeeldproject kan zijn. Uitgangspunt daarbij moet volgens Berris wel zijn dat eerst wordt geïnvesteerd in natuur dan pas woningen en wegen.

Anton Smets

Burgemeester Jongmans van Waterland greep de conferentie aan om zijn argumenten tegen de buitendijkse ontwikkeling van Almere naar voren te brengen. “Ik ben voorstander van de schaa sprong, maar deze ontwikkelingsrichting heeft negatieve invloed op de ecologische kwaliteit van het water en op de rust en ruimtebeleving aan Waterlandse zijde.” Hij ontving een steunbetuiging van de gemeente Muiden. Om zijn argumenten kracht bij te zetten, overhandigde Jongmans een manifest aan Van Poelgeest. “Deze discussie zal de komende maanden volop spelen”, reageerde de metropoolbestuurder. “Ik weet niet of we het eens zullen worden, maar laten we hier vooral in alle openheid over praten.”

Pleidooi voor openstellen woningmarkt

Diversiteit in het woningaanbod is belangrijk, benadrukte wethouder Jan Nieuwenburg van Haarlem tijdens de sessie 'Goed wonen in de metropoolregio'. "Dat creëert je vooral door verder te kijken dan de eigen gemeentegrens, met oog voor de levensfase van mensen."

"We moeten mensen een wooncarrière kunnen bieden", benadrukte Nieuwenburg. "Als we kijken naar de woonmobiliteit is die in onze regio niet zo groot." Dit houdt in dat er veel meer flexibiliteit in de verdeling van woonruimte moet komen. Wethouder Keijzer van Zaanstad kon zich goed vinden in zijn pleidooi. "Dit betekent dat we toe moeten naar verevening. Hier hebben we in de regio echter nauwelijks dwingende afspraken over. In Stadsregioverband krijgen we dit niet geagendeerd." Vanuit de zaal werd ingebracht dat er onvoldoende discussie is over het soort woningen, huurprijzen en financiële mechanismen. Nieuwenburg was het hiermee eens. "We moeten inderdaad niet alleen afspraken maken over woningaantallen, maar ook over type woningen." Gertjan van der Hoeven, raadslid Aalsmeer, riep in dit kader op tot het starten van een publiekscampagne om zowel de doorstroming te bevorderen als het 'scheefwonen' aan te pakken. Te

meer daar het met de huidige grondprijzen niet lukt om een woning van onder de twee ton bouwen. "Misschien moeten we het zoeken in flexibele uitbouwoningen", opperde Keijzer. "Dat is een hele andere woningmarkt. De instap zouden we als gemeenten kunnen faciliteren." Een andere deelnemer merkte droogjes op dat als 'duur' wegvalt je 'goedkoop' ook niet meer kunt maken."

Wethouder Bierman van Zandvoort bracht naar voren dat ook de jonge arbeidsmarkt aandacht verdient. "Deze wordt

maatgevend voor de plek waar bedrijven zich willen vestigen. We gaan straks van een werkgeversmarkt naar een werknemersmarkt. Volgens hem zit die vooral in Flevoland. "Daar komen de hoofdkantoren", voorspelde hij. "De vergrijzing zal zich namelijk met name in het westelijk deel van de regio voordoen." Gevolg daarvan is wel dat er daardoor woningen vrijkomen. "Die zullen concurreren met de nieuwbouw in Flevoland."

Evelien Hermans

Ongeplande ontwikkeling

Tijdens de workshop over het NDSM-terrein spitste de discussie zich toe op de rol van het ongeplande in de ontwikkeling van dit unieke gebied, strategisch gelegen aan de stadsrand van Amsterdam. Doorwrochte metropolitane kaartbeelden hebben namelijk de neiging een totaalbeeld te organiseren, het ontwikkelingspotentieel te ordenen en voor te sorteren op de benodigde investeringen in bijvoorbeeld infrastructuur. Grote beslissingen, met omvangrijke ruimtelijke en financiële consequenties. Maar er is ook nog een wereld die zich tussen de regels door ontwikkelt, zonder grote voorinvesteringen. Ontwikkelingen die minstens zo belangrijk zijn voor de compleetheit en vitaliteit van de metropool. Het min of meer spontaan opborrelen van de herontwikkeling van het NDSM-terrein, een voormalig scheepsbouwwerfgebied, is hiervan een goed voorbeeld. Het ongeplande karakter heeft nadrukkelijk een stimulerende rol gespeeld ten aanzien van koers en tempo van het project.

Pieter Klomp

In gesprek met de burens

Onder het motto 'In gesprek met de burens' debatteerden conferentiebezoekers over de samenwerking in de metropoolregio.

Naast de 'waarom-vraag kwam ook de organisatorische kant aan bod.

Commissaris van de koningin Leen Verbeek van Flevoland liet geen misverstand bestaan over de noodzaak van intensieve bestuurlijke samenwerking in de metropoolregio: "Onze regio bevat zoveel majeure onderwerpen dat het noodzakelijk is om de samenwerking op te zoeken. Het schuurt dan op grensgebieden. Kijk naar het spanningsveld tussen Waterland en Almere als het gaat om de verstedelijking

en woningbouw. De Metropoolregio Amsterdam is het niveau waarop dit gesprek moet worden gevoerd." Vanuit de zaal werd instemmend gereageerd. "Deze bestuurlijke samenwerkingsvorm is een succesvolle operatie om samen op te trekken naar het Rijk voor financiële bronnen", aldus een deelnemer. Een ander merkte op dat er steeds meer voorbeelden zichtbaar zijn van een efficiënt, soepel lopende structuur. Bijzonder is dat er wel commitment is, ook al krijgen niet alle partijen hun zin. "We kunnen niet allemaal voorin de bus zitten!", werd vanuit de zaal geconcludeerd.

De vraag is wel wat de democratische legitimatie is van het metropoolbestuur. Een deelnemer had hiervoor een oplossing

paraat. "Binnen onze gemeente hebben we dit onderwerp 'boven de partijen' getrokken. Vijf belangrijke onderwerpen zijn concreet besproken en vastgelegd in een raadsdocument. Belangrijk is dat raadsleden zich hier even boven de partijpolitiek zetten en nadenken over het algemeen belang. Bijvoorbeeld door bepaalde economische regio's te ontwikkelen die bijdragen aan het landsbelang." Aandachtspunt is wel dat de belangen van de kleine gemeenten goed worden geborgd. Zo voelt Muiden zich momenteel tekort gedaan, omdat de gemeente geen onderdeel uit maakt van de Stadsregio Amsterdam.

Eliza Dijkema

Nederland 'branden' onder naam Amsterdam?

Het verstevigen van de concurrentiepositie van Metropoolregio Amsterdam vormde het onderwerp van een Lagerhuisdebat tijdens de conferentie. Vooral de stelling dat Amsterdam Metropolitan Area een te klein stipje op de wereldkaart is maakte de tongen los

Dré Kraak, Statenlid Noord-Holland (in de huid van een tegenstander gekropen) zette het debat direct op scherp: "Het niveau van de Randstad is te beperkt. Waarom Eindhoven niet meenemen? Een uitgebreide Randstad is een veel beter niveau." Die stellingname nodigde uit tot enkele pittige reacties: "Het buitenland kijkt echt niet naar Drenthe of Limburg." En: "Die weg naar Groningen hebben we niet nodig; het gaat echt om het versterken van de strategische positie van de metropoolregio." Wethouder Arthur van Dijk (Haarlemmermeer) kwam met een iets genuanceerde antwoord: "Wanneer het Nederlandse elftal speelt en de beste speler zit op de bank dan is heel Nederland van slag. Het gaat erom welke vlag je hanteert om Nederland te positioneren. Natuurlijk horen Eindhoven en Rotterdam erbij, enkel gebruik je met z'n allen de naam 'Amsterdam' voor de internationale branding. En ga de samenwerking vooral niet te groot maken. Dan krijg je slechts 'the middle of the road'."

Duco Stadig had als 1-koppige jury het slotwoord: "De Randstad is nooit scherp omlijst. Denk aan het melkwegstelsel. Het is moeilijk te zeggen welke sterren er aan de diffuse randen bijhoren. Je kunt je inzet richten op metropoolniveau en tegelijkertijd de belangen van krachtige burens meenemen." Ook liet hij weten dat de molens van Kinderdijk en de Keukenhof bij het merk Amsterdam horen. "Plak daar dus het etiket Amsterdam op. Zo vond de grote Afghanistan-conferentie plaats in The

Hague/Amsterdam. Het is de kunst om het merk Amsterdam nog een keer te herhalen op een hoger niveau. Het merk Amsterdam is groter dan haar 30 kilometerzone."

Winnaar was de Amstelveense wethouder Jan Willem Groot. "Niet alleen droeg hij de meest steekhoudende argumenten aan om zijn standpunt te verdedigen, hij deed dit ook met de meeste flair", aldus Stadig.

Emilie Wijers

Prijs voor alle metropoolpartners

Projecten uit de hele wereld dongen mee, maar het was toch de Metropoolregio Amsterdam die ermee aan de haal ging: de ISOCARP-prijs van de Europese Unie. "Dit betekent internationale erkenning voor onze aanpak", verklaarde een trotse gedeputeerde Ton Hooijmaijers. Alle metropoolpartners delen mee in de eer.

De 2008 ISOCARP Award for Excellence is een door vakgenoten wereldwijd erkende prijs en betekent internationale waardering voor de Metropoolregio Amsterdam. De prijs wordt toegekend door deskundigen van de EU. "Eén keer per jaar beoordelen zij ruimtelijke ordeningsprojecten", legt Hooijmaijers uit. "Van overal ter wereld waren er projecten genomineerd. Eén categorie stelde het proces centraal. In die categorie wonnen wij, voor Antwerpen en China." ISOCARP is in 1965 opgericht. Het is een internationale vakorganisatie van stedenbouwkundigen en planologen. Bij het toekennen van de prijs roemde de jury vooral de samenwerking en het open proces dat heeft geleid tot de vorming van de Metropoolregio Amsterdam. Daarnaast werden de langetermijnvisie en de aandacht voor duurzaamheid geroemd. Maarten van Poelgeest toonde zich zeer verheugd over de internationale erkenning. Deze prijs is een enorme opsteker en is helemaal terecht aan ons toegekend. Met de vorming van Metropoolregio Amsterdam staat de bestuurlijke samenwerking immers als een huis." Ton Hooijmaijers is het roerend met hem eens: "De prijs is een eerbetoon vanuit de EU. Men heeft de totstandkoming van ons ruimtelijk concept, de Metropoolregio Amsterdam, in overleg met burgers en alle politici als dusdanig uniek beoordeeld dat wij deze speciale award hebben gekregen. Dit is daadwerkelijk internationale erkenning. Deskundigen zeggen niet alleen: ze werken daar samen, maar men heeft het met deze prijs ook écht vastgesteld. Dat maakt het extra leuk."

Tijdens de conferentie ontvingen bestuurders van alle metropoolpartners uit handen van Hooijmaijers en Van Poelgeest een oorkonde. Dit ging telkens vergezeld van een warm applaus.

Op de metropoolwebsite staan de foto's van alle gelukkigen.

Intensivering samenwerking Amstelscheg

De Amstelscheg is een prachtig landschap dat stadsbewoners intensief gebruiken.

Plaatselijk begint echter de verrommeling toe te slaan. Om dat proces tegen te gaan en het gebied nog fraaier te maken, is een intentieverklaring ondertekend.

De Amstelscheg omvat het landelijke gebied rond de Amstel ten zuiden van

Amsterdam. Van de Stopera in hartje Amsterdam tot de historische Stelling van Amsterdam op de grens met Utrecht zijn verbeteringen nodig. Van belang is het met elkaar in samenhang brengen van de stedelijke ontwikkeling rond de scheg en de inrichting van het groengebied.

Het is vooral zaak de planologische bescherming, het beheer en de financiering nauw op elkaar af te stemmen. Hiertoe is tijdens de metropoolconferentie een

intentieverklaring ondertekend door bestuurders van de provincie Noord-Holland, de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Ouder-Amstel, Diemen en de stadsdelen Oost-Watergraafsmeer, Zuider-Amstel, Oud-Zuid en Zuidoost. Enthousiast geraakt door dit initiatief heeft het Waterschap zich ter plekke spontaan aangesloten bij de afspraken. Gedeputeerde Peter Visser en wethouder Marijke Vos stellen nog voor de zomer een plan van aanpak op. Bedoeling is dit plan uit te voeren samen met maatschappelijke organisaties, bedrijven, boeren en bewoners.

Groene longen

Het stedelijk gebied rondom Amsterdam bestaan uit lobben met daartussen 'groene scheggen' die tot diep in het stedelijk gebied reiken. Hierdoor is het mogelijk om vanuit het stadscentrum binnen 10 minuten in een groengebied te zijn. Dit is uniek in de wereld en het is van groot belang om deze scheggen te koesteren en verder te benutten. De groene longen van de metropool kampen echter met een relatieve hoge ruimtedruk; ze worden bijvoorbeeld doorsneden door verkeer of worden gebruikt om allerlei regionale, minder gewenste functies op te vangen. En in sommige gevallen leiden ze een relatief anoniem bestaan. Om de recreatieve betekenis te vergroten is de inzet van de metropoolpartners gericht op het verbeteren van zowel de verbindingen tussen stad en scheg als tussen de scheggen onderling. Mogelijk komt er ook een koppeling met de Stelling van Amsterdam. Om de beleving van de scheggen te bevorderen wordt gedacht aan het realiseren van recreatieve transferia. Verder kunnen vormen van stadslandbouw de relatie tussen landbouw en stad te versterken.

Colofon

Redactieraad: Martin Bekker, Marijn Fraanje, Jan de Graaf, Karlien Douma, Eef Keijzer, Olivier Schmidt Repts en Manon van Stein

Eindredactie en productie: De Graaf Communicatie

Foto's: Michiel Wijnbergh

Opmaak en druk: Thieme Grafimedia Groep

Redactieadres: Ineke Wijdeveld, Postbus 202, 1000 AE Amsterdam, (020) 552 36 02, iwijdeveld@bestuursdienst.amsterdam.nl

Website: www.metropoolregioamsterdam.nl